

Секція: Фінанси, гроші та страхування.

Добровольська О.В.

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

м. Дніпропетровськ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ КРЕДИТНИМИ СПІЛКАМИ

Головну мету діяльності спілки можна визначити як фінансовий та соціальний захист своїх членів шляхом залучення їх особистих заощаджень для взаємного кредитування, фінансової підтримки підприємницьких ініціатив та надання їм інших фінансових послуг.

Кредитна спілка має кредитний характер, оскільки в основі її діяльності, як і банку, лежить функція залучення, акумулювання тимчасово вільних коштів та їх перерозподіл відповідно до потреби.

Кредитна спілка надає різні види кредитів: за своїм цільовим призначенням, за терміном користування, з різними режимами сплати відсотків та основної суми кредиту, з різними рівнями забезпеченості [3, с.88].

Переважна більшість кредитів є дрібними кредитами на споживчі цілі – 52 % загальної суми наданих кредитів; комерційні кредити та кредити, що передбачають триваліший термін кредитування та більші суми кредиту, займають загалом 24 %, кредити на придбання, ремонт та реконструкцію житла – 8 % [4, с. 32].

Суб'єктами кредитної угоди виступають кредитна спілка як кредитор і член спілки як позичальник. Елементи кредитування присутні у відносинах між особою, яка передає в розпорядження юридичної особи свій внесок (вклад), та спілкою, яка на такі вклади розподіляє частину свого доходу. Специфіка посередницької діяльності кредитних спілок полягає також в тому, що надання таких послуг не має на меті отримання прибутку.

Умови отримання позики для всіх членів спілки однакові, отже, такий договір містить ознаки публічності [3, с. 93]. Його можна також охарактеризувати як договір про приєднання, оскільки члену спілки

пропонують типову кредитну угоду, і в разі відсутності заперечень чи уточнень з боку позичальника він може приєднатися до неї.

Разом з тим, вкладник набуває своєрідних «корпоративних прав»: право на участь в управлінні справами кредитної спілки через загальні збори; право на виділення належної частки в майні спілки в разі її ліквідації або виходу з неї [2, с. 23].

Загалом процес кредитування спілками схожий з банківським. Водночас кредитні угоди, що укладаються цими організаціями, мають окремі особливості:

- 1) позичальником може бути лише фізична особа – член спілки (крім надання позик іншим кредитним спілкам);
- 2) забезпечення вимагається лише на частину суми кредиту, що перевищує вклад;
- 3) низькі відсотки;
- 4) наслідком неповернення кредиту може бути не лише договірна відповідальність, але й виключення із членів спілки.

Кредитування суб'єктів малого підприємництва (далі - МП) через кредитні спілки здійснюється за наступних умов [1, с. 30]:

- кредит надається на започаткування/ведення підприємницької діяльності;
- строк кредиту не перевищує два роки;
- проект, на реалізацію якого надається кредит, повинен передбачати збільшення кількості нових робочих місць, збереження існуючих, надходження коштів до бюджетів різних рівнів;
- інші додаткові умови встановлені місцевою кредитною спілкою.

Фінансово-кредитна допомога суб'єктам малого підприємництва не надається на:

- формування та збільшення статутного фонду;
- виплату штрафних санкцій, кредитів, отриманих суб'єктами малого підприємництва в інших фінансово-кредитних установах;

- проекти, суб'єкти МП яких визнані банкрутами або щодо яких порушено справу про банкрутство;

- проекти, суб'єкти МП яких подали неправдиву інформацію стосовно себе, свого фінансово-кредитного стану чи проекту;

- неприбуткові проекти та цілі споживчого характеру;

- діяльність суб'єктів МП, пов'язану з виготовленням і реалізацією військової зброї та боєприпасів до неї.

Кредитна спілка самостійно:

- проводить оцінку фінансової спроможності суб'єкта *МП*;

- приймає рішення щодо кредитування суб'єктів МП;

- визначає спосіб та розмір забезпечення кредиту;

- здійснює поточні перевірки фінансового стану суб'єкта *МП* на підставі первинних бухгалтерських документів, що відображають господарську та фінансову діяльність;

- здійснює моніторинг реалізації проекту суб'єкта *МП*, на який видано кредит, цільового використання кредитних коштів відповідно.

Аналогічно до кредитних угод, де кредитором виступає банк, позика спілки повинна використовуватись за цільовим призначенням і є строковою, оплатною і забезпечуваною.

Переваги кредитування кредитними спілками:

- спілка є відкритою структурою;

- члени кредитної спілки мають змогу напрацювати позитивну кредитну історію;

- кредит можна отримати за кілька днів і навіть годин;

- відсотки за кредит можуть бути нижчими за банківські;

- залежно від статуту спілки, термін погашення кредиту можна продовжити;

- у деяких спілках можна кредитуватися за допомогою майнових поручителів.

Недоліки кредитування кредитними спілками:

- у регіональних спілках ставки річних надзвичайно високі;
- невеликий термін кредитування (найчастіше до 1 року);
- існує небагато спілок, спроможних надати позичку понад 10 тис. грн [3, с. 90].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гавриленко О. Ю. Кредитні спілки в Україні: проблеми розвитку та умови підвищення ефективності управління діяльністю / О. Ю. Гавриленко // Вісник економічної науки України. – 2007. – № 1 (11). – С. 29-32.
2. Грицай М. Н. Развитие системы управления в кредитных организациях / М. Н. Грицай // Деньги и кредит. – 2007. – № 8. – С. 22-25.
3. Терещенко Г. М. Перспективи розвитку кредитних спілок в Україні / Г. М. Терещенко // Фінанси України. – 2009. – №5. – С. 87-94.
4. Невмержицкий Г. М. Історія та сучасний стан розвитку кредитних бюро / Г. М. Невмержицкий // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 5. – С. 32-35.
5. Хомутенко В. П. Фінансові ресурси кредитних спілок України та джерела їх формування / В. П. Хомутенко, О. Г. Волкова // Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 61-71.